

FRÁSÖGN

af ársfundi NATO-þingsins í Búkarest 8.-11. októberber 2011

Ársfundur NATO-þingsins fór fram í Búkarest dagana 8.-11. október sl. Af hálfu Íslandsdeildar NATO-þingsins sóttu fundinn þau Björgvin G. Sigurðsson, formaður, Ragnheiður Elín Árnadóttir og Birgitta Jónsdóttir, auk Örnú Gerðar Bang ritara. Rúmlega 300 þingmenn frá 28 aðildarríkjum NATO og fulltrúar yfir tuttugu annarra ríkja sóttu ársfundinn. Meginumræður fundarins fóru fram í fimm málefnanefndum þingsins á grundvelli skýrslna sem unnar voru af nefndarmönnum og fyrirlestra alþjóðlegra sérfræðinga um öryggismál. Þá var þingfundur haldinn þar sem fjallað var um þau mál sem hæst ber í alþjóðlegri öryggis- og varnarmálaumræðu og kosið um ályktanir og ákvarðanir þingsins.

Áður en fundir málefnanefnda hófust var haldinn fundur þingmannaráðs NATO og Rússlands þar sem rætt var um samskipti og samstarf NATO og Rússlands. Á fundinum hélt fyrsti varaforseti afganska þingsins, Khalid A. Pashtoon, erindi um öryggismál og stjórn málaástandið í Afganistan og svaraði spurningum nefndarmanna. Pashtoon sagði Indland mikilvægan bandamann Afganistans og lagði áherslu á að ef ríki vilja rétta Afganistan hjálparhönd sé nauðsynlegt að horfa til Pakistans. Þá sagði hann Rússa nú þegar þátttakendur í ýmsum verkefnum í landinu.

Við setningu þingsins lagði Karl Lamers, forseti NATO-þingsins, áherslu á mikilvægi þess að málefni Afganistans yrðu áfram forgangsverkefni ef þörf krefði, eftir að yfirfærsla á öryggismálum frá NATO til Afgana hefði átt sér stað árið 2014. Þá ræddi Lamers um ástandið í Miðausturlöndum og Norður-Afríku og hvatti aðildarríkin til að nýta reynslu sína til að styðja við bakið á verðandi lýðræðisríkum á svæðinu. Jafnframt fagnaði Lamers samkomulagi Rúmena og Bandaríkjamanna um staðsetningu hluta eldflaugavarnarkerfis í Rúmeníu. Hann sagði það mikilvægt framlag til öryggismála fyrir aðildarríkin og lagði áherslu á að Rússum stafaði ekki ógn af eldflaugavarnarkerfinu. Jafnframt beindi hann orðum sínum til ríkisstjórna aðildarríkjanna og sagði brýnt að niðurskurður í fjármálum græfi ekki undan grundvallarskilyrðum varna og sagði mikilvægt að finna leiðir til að nýta betur það fjármagn sem veitt er til öryggis- og varnarmála.

Á fundi stjórnmalanefndar NATO-þingsins var einkum fjallað um aðgerðir NATO í Afganistan, málefni Hvíta-Rússlands, hagvöxt í Kína og málefni Miðausturlanda og Norður-Afríku. Danski þingmaðurinn, John Dyrby Paulsen, var höfundur skýrslu um málefni Afganistans og spurði Björgvin G. Sigurðsson hann um þróun mála varðandi upprætingu hryðjuverkastarfsemi í Pakistan og nágrennaríkjum Afganistans og hvernig gangi að ná utan um starfseminu. Paulsen lagði áherslu á nauðsyn þess að horft sé til nágrennríkja Afganistans og bættra samskipta á svæðinu eigi að vera mögulegt að koma á friði. Illa hafi gengið að ná utan um hryðjuverkastarfsemi á svæðinu en með aukinni meðvitund alþjóðasamfélagsins á umfangi vandans sé von til aukins árangurs. Í ályktun nefndarinnar um málefni Miðausturlanda og Norður-Afríku eru stjórnvöld fordæmd fyrir að beita ofbeldi og harðræði gegn friðsömum mótmælendum og eru Líbía og Sýrland sérstaklega nefnd í því sambandi.

Varnar- og öryggismálanefnd NATO-þingsins fjallaði um lokadrög að þremur skýrslum á fundi sínum. Sú fyrsta fjallaði um umskipti í Afganistan, önnur um skotflaugavarnakerfi og framtíðarsýn NATO og sú þriðja fjallaði um aðgerðir NATO í ljósi nýrrar grunnstefnu bandalagsins og Evrópusambandið sem mótspilara. Þá var Ragnheiður Elín endurkjörin varaformaður annarrar undirnefndar öryggis- og varnarmálanefndar NATO-þingsins. Efnahagsnefndin tók m.a. til umræðu þann vanda sem fylgir erfiðu efnahagslegu umhverfi, hagkerfið á Balkanskaga í ljósi alþjóðafjármálakreppunnar og efnahagslega uppbyggingu í Afganistan. Þá fjallaði vísinda- og tækninefnd á sínum fundi m.a. um líffræði- og efnafræðilegar ógnir, vatns- og matvælaöryggi og málefni Afganistans.

Nefnd um borgaralegt öryggi ræddi m.a. um ástandið í Afganistan, málefni Úkraínu og netöryggi með áherslu á upplýsinga- og þjóðaröryggi og hlutverk NATO. Lokadrög að skýrslum um umræðuefnin voru kynnt nefndarmönnum af skýrsluhöfundum. Birgitta Jónsdóttir tók þátt í umræðum nefndarinnar og gagnrýndi harðlega skýrslu Lord Jopling um netöryggi. Jopling bauð Birgittu að senda sér athugasemdir við skýrsluna sem hún gerði og tók Jopling hluta þeirra til greina í lokadrögum. Þá lagði Birgitta fram breytingartillögur við ályktun nefndarinnar um netöryggi og var hluti þeirra samþykktur. Sú breytingartillaga sem Birgitta lagði mesta áherslu á var ekki samþykkt af nefndarmönnum en þar lagði hún til að ein grein yrði felld út úr ályktuninni. Sú grein vísaði í stefnu NATO um netöryggi sem samþykkt var í júní 2011 en í greininni er lagt til að þingmenn bandalagsríkjanna hvetji ríkisstjórnir sínar til skjótrar innleiðingar á uppfærðri stefnu NATO um netöryggi og framkvæmdaáætlun henni tengdri. Birgittu fannst ólýðræðislegt og óábyrgt af þingmönnum að vísa í stefnu sem þeir hefðu ekki aðgang að og hefðu því ekki getað kynnt sér. Þá lagði Birgitta til að nefndin fjallaði um sölu eftirlitskerfa til m.a. einræðisríkja og var samþykkt að fjalla um það málefni í náinni framtíð. Í skýrslunni kom m.a. fram að NATO hefði mikilvægu hlutverki að gegna varðandi tölvuöryggi, ekki síst í ljósi þeirrar miklu uppbyggingar og þekkingar sem aðildarríkin búa yfir varðandi upplýsingatækni og samskipti. Á fundi stjórnarnefndar NATO-þingsins var m.a. tekin ákvörðun um starfsemi og helstu viðfangsefni NATO-þingsins fyrir árið 2012. Rætt var um fjárhagsáætlun fyrir árið 2012 og samþykkt að hún yrði óbreytt frá árinu 2011.

Þingfundur NATO-þingsins fór fram á síðasta degi ársfundarins þar sem tignargestir fluttu ávörp og svöruðu spurningum fundarmanna. Meðal þeirra sem fluttu erindi voru Karl A. Lamers, forseti NATO-þingsins, Mircea Dan Geonana, þingforseti efri deildar rúmenska þingsins, Roberta Anastase, þingforseti neðri deildar rúmenska þingsins, Traian Basescu, forseti Rúmeníu, Anders Fogh Rasmussen, framkvæmdastjóri NATO, Samira Hamidi, framkvæmdastjóri samtaka afganskra kvenna og Karl Engelbrektson, hershöfðingi og hernaðarlegur fulltrúi svía gegnvarnt ESB og NATO.

Í ávarpi sínu fór Rasmussen m.a. yfir aðgerðir NATO í Afganistan, samskipti NATO og Rússlands, fjárhagsáætlun NATO og aðgerðir bandalagsins í Líbíu. Framkvæmdastjórinn ræddi um tengslin milli öryggis- og efnahagsmála og sagði þrjú hugtök lykilatriði þegar horft væri til öryggismála á tímum efnahagsþrenginga og þau væru geta, skuldbinding og samfélagsheild. Þá lægi vegurinn fram á við ekki í meiri eyðslu heldur skynsamlegri bætti hann við. Í fyrirspurnatíma að afloknu ávarpi framkvæmdastjórans tók Björgvin til máls og spurði Rasmussen hvort hann teldi raunhæft að Afganir tækju við stjórn öryggismála af NATO árið 2014 í ljós þess erfiða ástands sem nú ríkti í landinu og hvernig stjórnunarlegum endurbótum miðaði í landinu? Rasmussen svaraði því til að ekki væri rétt að horfa til ársins 2014 sem þess árs sem NATO yfirgefi Afganistan heldur mundi NATO áfram vera til staðar fyrir þjóðina en í breyttu hlutverki. NATO mundi færa sig yfir í stuðningshlutverk fyrir afgönsku þjóðina og sagðist hann bjartsýnn á að verkefninu lyki á áætluðum tíma. Ragnheiður Elín tók þátt í umræðum um konur og öryggi í Afganistan og sagðist taka undir orð Engelbrektson að ekki væri til samfélag án sterkra kvenna. Hún spurði Hamidi um viðbrögð og aðkomu karla í Afganistan að jafnréttisbaráttunni og hvort samvinna væri milli kynjanna þar að lútandi. Ragnheiður sagði að ef hægt væri að gefa eitt ráð væri það að gæta þess að karlmenn tækju þátt í jafnréttisbaráttunni þar sem jafnrétti væri ekki einkamál kvenna. Hamidi sagði erfiðlega hafa gengið að fá karlmenn til liðs við baráttuna og tók undir orð Ragnheiðar Elínar að ekki væri hægt að byggja upp frið í samfélaginu ef helmingur þjóðarinnar væri undanskilinn.

Því næst fluttu skýrsluhöfundar framsögur um þær ályktanir sem málefnanefndirnar lögðu fram og voru þær allar samþykktar. Aðildarríkin viðurkenndu m.a. áframhaldandi þörf fyrir alþjóðlega hernaðarviðveru í Afganistan og nauðsyn þess að veita aðstoð fram yfir skipulögð lok hernaðar árið 2014.

Næsta NATO-þing verður haldið 25.-28. maí 2012 í Tallinn, Eistlandi. Frekari upplýsingar fást hjá ritara Íslandsdeildar og á vefsvæðinu www.nato-pa.int.

